

KATOWSKI (15) *ai*

a oraz o jasne (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

sg m G katowski(e)go (1). ◇ f G katowski(e)i (2). ◇ I katowską (1). ◇ n N katowski(e) (1). ◇ G katowskiego (3); -ego (1), -(e)go (2). ◇ A katowski(e) (1). ◇ pl A subst katowski(e) (4). ◇ L katowskich (2).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

Przymiotnik od „kat”; *carnifex, carnificinus, carnificius, carnificus* Cn (15) :

Zwrot: »na katowskie ręce przychodzić« (2): Czemużeś ty mnie rádniej miły Pánie/ w onych pothrzebach gdzie bywał zginąć niedał/ iżbych był nigdy ná kátowłkie ręce nie przychodził. *Górndworz* S7 [idem] *WerGość* 249.

Wyrażenia: »katowskie ręce« = *męki zadawane przez kata* (7): A w ręku kátowłkich w niebo ręce podniozwszy mowił: Zápomni Boże moy grzechow moich *SkarŻyw* 441; *SiebRozmyśl* B; Lecż oprocż łzubienice y łromotney męki/ Oprocż nieślawy wieczney/ y katowłkiewy ręki/ Ná złodźieie przychodzą różliczne przygody *KlonWor* 42. Cf Zwrot, »w katowskie ręce podan«.

»w katowskie ręce podan (a. zdany)« [szyk 1 : 1] (2): Iezu ktorys na prozbę żydowłką wypuściwszy Barabafza w ręce káthowłkie będącz niewinien był podan. í. íie. *TarDuch* C3v; *GroicPorz* hh2.

»urząd katowski« (1): żeby wšyztcy ludzie ábo łromotą/ ábo zábронieniem Zboru będąc odłtráfzeni/ zbraniáliby íię vrzędu kátowłkiego [*carnificum munus fugere*]/ á ktoż tedy złoczyńce będzie ábo wieśił/ ábo ścinał [...]? *ModrzBaz* 96.

a. *Cechujący kata* (3) : *MurzHist* O3v; WYłzłzey námieniony Autor wypifał o rozmáitych mękách/ kthore złoczyńcom bywáią zádawáne więcey z wymyśłow Sędziow niebácznych/ á z okrucieństwá Káthowłkiego/ niż wedle Práwá *GroicPorz* iiv.

a. *Taki, jaki cechuje kata; okrutny, bezlitosny; crudelis, molestus* Cn (1) :

Wyrażenie: »katowska srogość« (1): A wšzakoż tho wšyztko może íść bez zápalonego gniewu/ iedno s Krześcijánłkiewy miłości á nie s kátowłkiewy srogości. *RejZwierc* 78v.

b. *Przysługujący, przypisany katowi* (3) : Zá tym pytaía miłtrzá/ Co táki záłłużył/ Ktory biorąc táiemnie/ w cudzych dobrách płużył? Odpowie miłtrz Sądowi śwá kátowłką mowá: Y wyda íentenciá onę śwá łurową *KlonWor* 39, 38.

Zwrot: *peryfr.* »wziąć katowskie myto« = *być straconym przez kata* (1): Kámieniem drugiego morderłkie zábito/ Inšy zá złą łpráwę wziął kátowłkie myto. *WisznTr* 33.

c. *Złożony z katów* (1) :

W przen (1) : Poydzie też zá Pánem iedno czarne woyłko łtráfzliwe/ kátowłkie/ dyabłow y duchow złych *SkarKaz* 6a.

Cf **KATOW**